

Отже, проблеми економічної безпеки галузі сільського господарства досить актуальні та вимагають негайного розв'язання шляхом активізації зусиль як з боку держави, так і власників підприємств. Враховуючи нинішню економічну ситуацію в країні та ринкові умови функціонування суб'єктів підприємництва, основними пріоритетними завданнями мають бути: державний протекціонізм в аграрній сфері, реалізація різних програм державної підтримки засобом адресної мотивації; залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій; підвищення рівня формування та використання основних виробничих засобів, включаючи землю, відповідно до їх нормативної потреби; залучення інновацій. Впровадження вищезазначених заходів забезпечить ефективне функціонування суб'єктів господарської діяльності, підвищення рівня їх конкурентоспроможності та посилить їх економічну безпеку.

Джерела та література

1. Амбросов В. Я. Трансформаційні зміни і їх підтримка в агропромисловому комплексі. *Основні напрями високоефективного розвитку пореформованого та агропромислового виробництва в Україні на інноваційній основі*. Київ: ІАЕ УААН, 2002. С. 224.
2. Єлістратова Ю. О. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств та її складові на макро- та мікрорівнях. *Інноваційна економіка*. 2010. № 5. С. 81–86.
3. Мартюшева Л. С., Петровська Т. Е., Трихліб Н. І. Фінансова безпека підприємства як самостійний об'єкт управління. *Коммунальное хозяйство городов*, 2006. № 71. С. 235–8.
4. Кракос Ю. Б., Разгон Р. О. Управління фінансовою безпекою підприємств. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2008. № 1 (1). С. 86–97.

Шипович Р., Яковичин Ю. – студенти

Науковий керівник: к. е. н., доц.

В. Свірський

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету
м. Івано-Франківськ, Україна

Загрози економічній безпеці держави

В умовах загострення проблем соціально-економічного змісту в Україні внаслідок пандемії актуальним є забезпечення економічної безпеки держави. Вона є одним із найважливіших національних пріоритетів, оскільки охоплює основні сфери життєдіяльності суспільства та держави. У сучасних умовах економічна безпека є багатоаспектним поняттям. Теоретичні основи економічної безпеки, напрями її забезпечення вичали О. Барановський, О. Білорус, Т. Васильців, З. Варналій, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, О. Комеліна, С. Мочерний, В. Мунтіян, В. Сазонов, Р. Сніщенко, Л. Шалієвська, М. Флейчук та ін. [1–7]. Утім, залишається не до кінця вирішеною проблема встановлення й нейтралізації загроз економічній безпеці, що визначається відсутністю у літературі єдиного комплексного підходу до їх систематизації, що зумовлює значну актуальність даного дослідження.

Під загрозами економічної безпеки країни зазвичай розуміють певну сукупність наявних та потенційно можливих чинників, що створюють небезпеку для реалізації національних інтересів у економічній сфері, спричиняють шкоду або порушення нормального функціонування економіки. Вони є причиною збитків, що виникають під дією певних чинників, тому потребують комплексу заходів для їх нейтралізації та усунення. Виділяють зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) загрози економічній безпеці.

До ключових внутрішніх загроз економічній безпеці України можна віднести: критичний стан основних виробничих фондів, відсутність активної політики енергозбереження, технологічна відсталість основного капіталу і пов'язані з нею високі витрати виробництва, низька конкурентоспроможність економіки; зростання рівня безробіття, нестабільність у правовому регулюванні відносин у сфері економіки і фінансів; криміналізація економічних відносин, зростання економічної злочинності та корумпованість владних інститутів, тінізація та деформована структура національної економіки, збільшення майнового розшарування населення, низька інвестиційна активність унаслідок втрати купівельної спроможності як домогосподарствами, так і корпоративним сектором, незначна місткість внутрішнього ринку, відсутність сприятливого інвестиційного клімату в реальному секторі економіки, низька інвестиційна активність та вкладення капіталів переважно в посередницьку, торгівельну та фінансову діяльність, падіння інноваційної активності і втрата науково-технічного та технологічного потенціалу, неефективність державного управління соціально-економічними процесами, зокрема неефективність антимонопольної, фіскальної й монетарної політики, дезорганізація фінансово-кредитної системи, недоступність кредитних ресурсів; недобросовісна конкуренція, низька правова дисципліна, брак або повна відсутність економічної етики тощо.

До головних зовнішніх загроз економічній безпеці належать: залежність національної економіки від імпорту стратегічних товарів (газ, нафта) і недостатня диверсифікація джерел їх постачання; залежність від кон'юнктури зовнішніх ринків, нераціональна структура та сировинна спеціалізація експорту з низькою питомою вагою продукції з високою часткою доданої вартості; відсутність системних заходів підтримки його конкурентоспроможності, дискримінаційні бар'єри іноземних держав; відтік за кордон трудових ресурсів; зростання частки іноземного капіталу у стратегічних галузях економіки; втрата частини зовнішньоекономічних позицій унаслідок витиснення іноземними конкурентами із закордонних ринків; зростання зовнішньої заборгованості, перевищення критичного рівня зовнішнього боргу, нераціональне використання іноземних кредитів, недосконалість митної політики, відмінність цілей іноземних інвесторів від пріоритетів економічного розвитку України, окупація територій агресором.

Отже, на основі узагальнення наукових підходів сформовано актуальний перелік загроз економічній безпеці. Загрози економічній безпеці держави можуть бути як внутрішніми, так і зовнішніми, тобто можуть виникати як в самій країні, так і за її межами. Вони можуть з'являтися і зникати автоматично в умовах нормального функціонування національної економічної системи (ринкові механізми регулювання), а можуть потребувати нейтралізації через механізми державного регулювання. В останньому випадку необхідно є дієва система виявлення та попередження загроз економічній безпеці держави, що має ґрунтуватися на всебічному поглибленому їх аналізі. Це дозволить систематизувати їх та обрати найбільш дієві шляхи та механізми протидії.

Джерела та література

1. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія/Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, В. В. Каркавчук; за ред. Т. Г. Васильціва. Львів: Ліга-Прес, 2012. 386 с.
2. Варналій З. С., Буркальцева Д. Д., Наєнко О. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія. Київ, 2011. 299 с.
3. Економічна безпека: навч. посіб./О. Є. Користін, О. І. Барановський, Л. В. Герасименко та ін. Київ: Алерта; КНТ; Центр учб. л-ри, 2010. 368 с.
4. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси держави, реальні загрози, стратегія забезпечення. Київ: КНТЕУ, 2001. 309 с.
5. Комеліна О. В., Онищенко С. В., Матковський А. В. Економічна безпека держави: оцінювання та стратегічні орієнтири забезпечення: монографія. Полтава: ПолтНТУ, 2013. 202 с.
6. Сазонов В. Забезпечення економічної безпеки України: кримінологічний аналіз. Харків: Панов, 2020. 375 с.

7. Сніщенко Р. Проблеми економічної безпеки господарюючих суб'єктів в умовах нестабільності/М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 273 с.
8. Флейчук М. І. Легалізація економіки та протидія корупції у системі економічної безпеки: теоретичні основи та стратегічні пріоритети в умовах глобалізації. Львів: Ахілл, 2008. 660 с.
9. Шалієвська Л. Пенсійне забезпечення в системі економічної безпеки держави. Львів: Растр-7, 2020. 194 с.

Шолойко А. – к. е. н., доц.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

Інфраструктурна складова в оцінюванні фінансової безпеки страховиків

Загалом фінансова безпека страхового ринку залежить від фінансової безпеки, зокрема суб'єктів інфраструктури страхового ринку не прямо, а опосередковано. Оскільки страховики взаємодіють зі страхувальниками та суб'єктами інфраструктури і страхувальники взаємодіють зі страховиками та суб'єктами інфраструктури, внаслідок чого фінансові потоки зазначених суб'єктів є досить взаємопов'язаними, то фінансова безпека суб'єктів інфраструктури страхового ринку – це своєрідна передумова для фінансової безпеки страховиків і страхувальників і страхового ринку в цілому. При цьому окрім фінансової доцільно виокремити функціональну компонентну фінансової безпеки страхового ринку, оскільки остання може порушуватися не лише через диспропорції у русі фінансових потоків основних та інфраструктурних суб'єктів, а й через неналежне виконання функцій інфраструктурними суб'єктами страхового ринку і допущення ними професійних помилок, внаслідок чого різко погіршується і їх фінансова безпека [1] (табл. 1).

Таблиця 1

Інфраструктурна складова в оцінюванні фінансової безпеки страховиків та суб'єктів інфраструктури на страховому ринку

Суб'єкти інфраструктури страхового ринку	Відхилення від виконання функцій інфраструктурними суб'єктами / неналежне надання ними інфраструктурних послуг	Негативний вплив на фінансову безпеку страховиків, суб'єктів інфраструктури страхового ринку та страхового ринку в цілому
1	2	3
I. Посередники	Недобросовісність страхових посередників на страховому ринку	Недобросовісність призводить до негативної ділової репутації страхових посередників аж до їх ліквідації. Фінансова безпека страхового ринку опиняється під загрозою через недоотримання фінансових потоків страховими компаніями
II. Суб'єкти супроводу страхової послуги	Неправильна оцінка ризику під час прийняття його на страхування	Непрофесіоналізм оцінювача ризику призводить до відмови страхових компаній від співпраці з ним. Загроза фінансовій безпеці страхового ринку проявляється в недооцінці ліміту власного утримання страховика
	Недобросовісність оцінювачів збитків на страховому ринку	Недобросовісність призводить до негативної ділової репутації оцінювачів збитків аж до їх ліквідації. Фінансова безпека страхового ринку опиняється під загрозою через надмірні фінансові потоки страхових компаній